

N:o 11.

Redaktör: ADOLF LINDGREN.
Förläggare: HUSS & BEER.

Stockholm den 1 Juni 1883.

Pris: Helt år 6 kr. Halft år 4 kr.
Kvartal 2 kr. Lösn:r 25 öre.

Årg. 3.

Friedrich von Flotow.

Den stora uppmärksamhet Wagners dödsfall tagit i anspråk inom den musikaliska världen har riktat tankarne bort ifrån minnet af hans nyss förut bortgångne, för den stora allmänheten tidigare bekante och populäre konstbroder och landsman Friedrich von Flotow, hvars dödsfall vi i n:o 3 af vår tidning anmälde. Vi vilja nu egna den omtyckte tonsättaren en något längre minnesruna, begagnande oss dervid hufvudsakligen af en uppsats af hans vän Louis Schlösser.

Friedrich von Flotow.

Ett af de äldste menskliga lifsljus har slocknat! Den obevekliga döden har beröfvat oss en tonmästare, hvars skapelser, framsprungna ur den renaste naturliga känsla, förvärfvat sig hans samtids odelade sympatier; hvars fulltoniga sånger genom behaglig uppfinning och formel klarhet fångslat en och hvar. Den 24 jan. detta år gick Friedrich von Flotow ur tiden. Redan den 27 jan. egde hans begrafning rum i Darmstadt, der han senast hade sitt hem, och under stort tillöpp af människor fördes då hans jordiska kvarlevor till grafven vid tonerna af sorgmarschen ur Beethovens *eroica*, utförd af militärmusik, samt under sång vid grafven af de musikföreningar han tillhört såsom hedersmedlem.

Friedrich von Flotow föddes den 26 april 1812 i Teutendorf i Mecklenburg på sin faders, Adam von Flotows, riddargods. Hans moder, född Böckman, var hans första musiklärarinna, och redan vid 5 års ålder började den med ovanligt musiksinne utrustade gossens undervisning i klaverspelning. Tio år gammal lemnade han föräldrahemmet och kom till en prest i pension, besökte sedan flere vetenskapliga institut och skulle derpå begifva sig till universitetet att idka juridiska studier. Hans själ hängde emellertid fast vid musiken, som han i hemlighet studerat, och han hade äfven såsom autodidakt komponerat åtskilliga saker. Han bad därför sin fader på det bevekligaste att få egna sig åt tonkonsten i detta ords fulla betydelse, men — en ättling af den gamla adelsfamiljen von Flotow blifva musiker!? Hvilken skandal! Redan blotta tanken derpå satte faderns aristokratiska blod i sådan jäsning, att ett kyligt förhållande inträdde mellan far och son. Emellertid stegrade sig ifvern hos den rastlöst framåtsträfvande ynglingen, som medveten om styrkan hos sin talang ej ville blifva musiken otrogen. Händelsen fogade nu att den då för tiden berömda klarinettisten Iwan Müller på sin konstresa genom Mecklenburg kom till Teutendorf, der han stannade i flera veckor. Högst förvånad öfver Friedrichs talang förstod han bringa fadern att ändra tankar, så att sonen, oakadt släktens invändningar, i stället för att besöka de juridiska hörsalarna vandrade hän till Paris, der han under ett par år fulländade sina musik-

studier under den store musikteoretikern Anton Reichas ledning.

Julirevolutionen 1830 nödgade honom återvända till hemmet, der han nu skref sina första sjelfständiga arbeten på kamarmusikers område, hvilka funno mycket bifall. Den ungdomliga ärelystnaden dref honom dock snart åter till Paris, der han hoppades vinna det mästarebref, som kunde bereda honom framgång i hemlandet. Medel till vistandet i den franska hufvudstaden erhöi han af sin far, men denne, som ej uppgifvit sin plan att få sonen in på den diplomatiska banan, sökte nu vinna sitt mål genom att en längre tid underlåta att skicka honom penningar. Till faderns förvåning återvände han dock ej hem, hvarföre denne åter sände honom en större penningssumma, men denna återsändes af sonen med förklaring, att han ej vidare behöfde några medel från hemmet. För stolt att gifva vika och för hängifven sin musik, hade Flotow, som var skicklig pianist, börjat gifva lektioner för sitt uppehälle och blef snart en eftersökt musiklärare i Paris' förnämsta familjer. Ett par operapartiturer lågo redan färdiga, men Paris-teatrarna ville ej öppna sina portar för främlingen. Då kom honom bekantskapen i de förnämsta kretsarne till nytta och det var sålunda på marquisen af Bellens och grefven af Castellanes privat-teatrar, som hans förstlingar inom operafacket presenterade sig och mottogos med bifall. Den första af dessa var »Pierre et Catherine», hvars text redan förut var komponerad af Adam, hvarefter följde »Rob Roy» och »La duchesse de Guise». De friska melodierna och den glada, behagliga stilen i dessa operor väckte i de höga kretsarne ett sådant deltagande, att år 1838 direktionen för den nyss öppnade »Théâtre de la Renaissance» uppdrog åt honom komponerandet af en genreopera af Cogniard, »Le naufrage de Méduse», hvars första akt redan var komponerad af Piloty. Denna uppfördes 1839 under det lifligaste bifall och upplefde inom året 54 föreställningar (denna opera nykomponerades sedan och gafs i Hamburg 1845 under titel »Die Matrosen»). År 1845 gjorde Flotow sitt inträde på Opera comique med »L'esclave de Camoëns» och komponerade sedan i förening med Friedr. Burgmüller och Deldevez balletten »Lady Harriet», ett ämne som sedan begagnades till hans berömda opera »Martha». Vid denna tid hade Flotow formerat bekantskap med skalden W. Riese, som han träffade i Paris, den sedan under pseudonymen W. Friedrich bekante författaren af texterna till »Martha» och »Stradella», hvilken sistnämnda opera vann mycken framgång i Paris och, efter att d. 30 Dec. 1844 ha gått öfver första tyska scen i Hamburg, gjorde sin rond kring alla Tysklands teatrar och lade en fast grund för kompositörens rykte och popularitet i hans fädernesland. Säker om framgång derstädes vågade nu Flotow från hemmet utsända sina operor i världen, och så uppträdde han med sin

»Martha, eller flickmarknaden i Richmond» d. 25 nov. 1847 i Wien, hvarifrån sedan denna opera spred sig kring världens alla operascener, öfverallt mottagen med jubel. Under revolutionstiden 1848—49 höll sig Flotow stilla i hemmet, men i nov. 1850 finna vi en ny opera af honom: »Storfurstinnan», uppsatt på kgl. operan i Berlin. Denna lyckades dock ej, kanske för sin specifikt preussiska kolorit, vinna större spridning. Mera lycka gjorde den romantiska operan »Indra» med text af G. v. Putlitz. Hans följande operor: »Rübezahl» (1854), »Hilda» (1855) och »Albin» (1856) hade ej någon framgång. På kallelse af sin landsherre blef Flotow 1856 utnämnd till intendent för hofmusiken och hofteatern i Schwerin, hvilken befattning han innehade till 1863, då han ånyo begaf sig till Paris i tanke att der åter beträda operascenerna med större framgång, än den hans sista arbeten förskaffat honom. Från vistandet i Schwerin har man af hans hand en effektfull »Jubelouvertyr» och en »fackeldans», den karakteristiska musiken till Shakespeares »En vintersaga» och en liten buffa-opera »La veuve Grapin», skriven för hans vän Offenbachs teater i Paris och gifven der med framgång 1859. Det verk, som ännu en gång uppträdde Martha-komponistens lager, var den 1869 å Opera comique gifna operan »L'ombre», hvilken gjorde stor lycka i Frankrike, Belgien, Italien och Spanien men i Tyskland (under namnet »Sein Schatten») ej kunde vinna fast fot. Denna opera fordrar också sängkrafter af första ordningen. Från 1868 tillbragte Flotow somrarne på sitt landsgods nära Wien och brukade om vintarne vistas i denna stad eller i Paris. De sista åren 1881 och 1882 har han varit bosatt å sin villa i närheten af Darmstadt, njutande af den kära tonkonsten och ett lyckligt familjelif i kretsen af fint bildade förtrogna vänner och beundrare. Till denna stillhet i hemmet nödgade honom mindre än årens tyngd en tilltagande blindhet, som dock ej sträckte sig till båda ögonen. Sista gången han offentligen uppträdde i Darmstadt var såsom medverkande vid ett par välgörenhetskonsorter för de af öfversvämningarna lidande landsmännen. Under publikens entusiastiska bifallsyttringar leddes han då af dirigenten till pianot, åtföljd af sin talangfulla fru, född Rosa Then från Wien, som på ett mästerligt sätt ackompanjerad af honom, sjöng några af hans vackra sånger. På den andra af dessa konsorter gafs af honom några nummer ur en messa (manuskript), den melodramatiska musiken till dikten »Der Blumen Rache» och några nya sånger. Illamående lemnade han denna dag konsertsalen, och knapt en vecka derefter slutade han vid 71 års ålder sitt verk samma lif. I någon närmare karakteristik af Flotows talang och verksamhet som komponist kunna vi här ej ingå; erkännas må emellertid, att nobless i tankar, välljud, flödande melodik och

formskönhet äro egenskaper i hans tonverk, som göra honom förtjent af den popularitet han vunnit.

Förutom de nämnda operorna (och andra t. ex. »Il fior d'Harlem» 1876) har man af honom Ouvertyrer, piano-trior och duetter, duetter för p. och violoncell (kompon. tills. med Offenbach) samt sånger och romanser.

Bland hans efterlemnade verk nämnas: »Sakuntala», stor opera alldeles färdig, komponerad på uppdrag af Ricordi i Milano, med tysk och italiensk text. — »Die Musikanten», handlingen från Mozarts vistande i Mannheim, till större delen instrumenterad. — »Der Blumen Rache», melodram med ackomp. af stråkquartett och piano. — »Die Harfe», melodram. — »Der Deserteur», melodram med harpa, horn, stråkquartett och piano. — Två pianokonsalter i A- och G-moll från äldre tid. Desamma i 4:händ. arrangement. — Åtta sonater för 4 händer. — Ett konsertstycke för piano. — En messa för fyra mansröster, körer och soli. — Bolero för sopran, hans sista komposition, samt en samling af sexton sånger o. a. kompositioner från äldre och nyare tid.

Förslag till Koralbok för Svenska kyrkan.

Utbetadt af B. Vilh. Hallberg.

Norrköping. M. W. Wallbergs förlag. *

Den religiösa splittringen i våra dagar har, som bekant, erhållit sin motsvarighet i åtskilliga hvarandra korsande meningar angående lämpliga beskaflheten af den gudstjenstliga sången och dess melodier. Vidkommande särskildt denna senare angelägenhet, så torde i förhållande till protestantismen i andra länder, exempelvis Bayern m. fl., vårt land i allmänhet på senare tider icke haft synnerligen mycket att berömma sig af. Ty utan att vilja misskänna de säkerligen välmenta afsigter, som tid efter annan tagit gestalt i förtroendeuppdrag, i diskussionsmöten och komitéer, i utgifna koral-samlingar, i polemiska fejder etc., kan den med ämnet förtrogne ej tillmäta dessa bemödanden afgörande betydelse, annat än för så vidt de afsett frågans egentliga hufvudmoment, — som är den evangeliska kyrkosångens integritet, hans teende sådan han är.

Tid och utrymme medgifva nu ej att följa i spåren den lutherska koralens historiskt vexlande, märkliga öden. Dess blomstring, dess förfall, dess återupprättelse: se der i tre ord dess historia, af hvilken emellertid flertalet bland våra landsmän hufvudsakligen blott känner andra delen. Till hvad i Tyskland blifvit

* Nedanstående uppsats var till största delen redan skriven, då underrättelsen om koralboks-författarens plötsliga död ingick och föranledde oss att dröja med dess offentliggörande. Undseendet för den förtjente mannens minne bör nu emellertid ej längre hindra oss att meddela densamma. Red.

frambragt och uträttadt i och för församlingssångens restitution saknas väl i Sverige allt egentligt motstycke. Och huru har man här i allmänhet, undantag frånräknade, förhållit sig vis å vis de nytyska, för den samfälda kulten viktiga sträfvandena? Svar: med en viss ignorans. I säker själfstillit, troende sig allaredan ega en alldeles oförläpelig koral-kodex, har man tröstat sig med att i den saken föga eller intet återstode att förbättra. Man har ju helt nyligen publicerat långa afhandlingar för att bevisa detta; man har i dem gått så långt att man till och med sökt bevisa, att koralen rätt väl kan bestå i det mest underlägsna skick — emedan den icke vore att hänföra till verklig musik! — sålunda upplöser sig argumentationen för den stela koralformen i en regelrätt deductio in absurdum emot densamma.

Långt ifrån att dylika företeelser skulle vara egnade att nedslå modet hos den lilla hopen af verkliga koralvänner, innebära de tvärtom för dem en kraftig maning att »ej förfäras»; en ny ära för kyrkosången kan nu emotes, sedan den gamla ändat i själfmotsägelse.

Det skulle varit oss kärt att kunna beteckna ofvanbetillade i och för sig förtjenstfulla koralarbete såsom begynnelsepunkt för denna nya ära. Att vi nu icke kunna det, beklaga vi lifligt. Huru nära till hands hade det icke legat för författaren att prestera ett epokgörande arbete; han hade i flerfaldiga fall blott behöft afskrifva de ypperliga kärnsånger-nas melodier i deras originalgestalt samt bevara grunddragen af deras ofta storslagna harmonisation. Han skulle då gjort sin samtid en stor tjänst samt haft de rättmätigaste anspråk på hennes tacksamhet. Men redan vid en flygtig blick på koralboken skönjas andra tendenser. Hufvudsakligen endast beträffande några melodier i enkel 3-takt har efter vår åsigt det rytmiska elementet blifvit nämnvärdt tillgododet, i talrika andra återigen icke.

Hvad kan hafva varit orsaken hertill? Hvilket skäl kan finnas för utestängandet af en ursprunglig, högburen skönhets strålar hos det rytmiskt melodiska, hvilkas uppgift dock är att få lysa och värma? För att söka vinna förklaring i denna sak vilja vi efterse hvad förf. härom haft att förmäla i sitt företal; pag. IV heter det:

« — — — Dock skall jag tillåta mig att dervid nämna, det jag aldrig lemnat ur sigte det betydelsefulla uttalandet vid ofvan nämnda möte i Upsala, Juni 1880, att inga tvära och stora förändringar borde vid koralbokens omarbetning ega rum, utan varsamhet och försigtighet dervid tagas i akt (jmf. det vid mötet förda protokoll, sid. 18). Att minst nio tiondelar af vårt lands organister och andra med församlingens berättigade kraf förtrogne och för en värdig kyrkosång nitälskande män lysa samma mening angående denna sak, är ett faktum som icke tarfar bekräftelse. Och ur detta faktum framgår klarligen att koralboken af år 1819 måste qvarstå såsom grundval för den nya koralboken. Man förgäte heller icke, att denna grundvals följdes af k. musikaliska akademien tvenne med döden afgångna, högt aktade förtroendemän Frans Berwald och J. A. Josephson, hvarom deras efterlemnade koralbearbetningar bära ojäfaktiga vitnesbörd.»

Hade koralmötet i Upsala, i stället för ofvan citerade, något dunkla uttalande, som sin öfvertygelse påyrkat den evangeliska kyrkosångens återupprättelse, med senare, orytmska former såsom alternativ och för jämförelses skull, så hade ett sådant beslut kunnat utgöra ett af de vackraste bladen i vår odlings häfder. Då hade dess kreerade komité säkerligen icke, såsom skedde, nödgats blifva sprängd och icke heller resultaten af dess verksamhet blifvit de nuvarande. Mötesuttalandet hade då varit betydelsefullt nog för att förtjena citeras i en ny koralbok och denna själf fått en konsekventare pregel. Men det är icke härvid vi fästa oss, utan vid förf:s egendomliga slutledningssätt. Utaf mötets yrkande, att inga tvära öfvergångar eller förändringar borde ega rum, utan »varsamhet och försigtighet iakttagas», drog han den alldeles oväntade slutsatsen att koralboken af 1819 borde läggas till grund för den nya koralboken — således det, som blott skulle förmedla den eljest allt för tvära öfvergången, nemligen de mera enformiga, blott alternerande koralerna: de skulle läggas till grund för det hela; alltså en förvexling af det tillfälliga med det väsentliga, af medlet med ändamålet, af hufvudsak med bisak. Mot de nio tiondelarne af landets organister vilja vi ej vara så oartiga som förf., hvilken ju antager att de, äfven till trots för en nyförvärfvad bättre öfvertygelse, skulle framhärda i en öfvervunnen ståndpunkts åskådningssätt. Om något så otroligt skulle hända, så lär väl förf. ändå icke haft rätt att inför den tiondelen proklamera ett historiskt som estetiskt lika ohällbart system. Icke stort bättre är åberopandet af de ofvannämde »förtroendemännens» för öfrigt aldrig erkända koralbearbetningar. Här af framgår emellertid, att skälen till förf:s urakt-lättna återgifvande af en mängd rytmiskt förtjenstfulla läsararter icke af en fullt fördomsfri granskning kunna antagas som giltiga.

Med all beredvillighet erkänna vi emellertid det principiellt rigtiga i förf:s vädjan till koralmötet; vi kunna till och med icke annat än tycka, att nämde möte borde återigen sammankallas, för att i öppen diskussion uttala sig angående sättet, på hvilket så väl hr H. som hrr Anjou & Törnvall i egenskap af komiterade utfört dem lemnade uppdrag; hr H:s vädjande till k. m:t och senare till k. musik. akademien synes mindre lämpligt, enär han ju i främsta rummet säger sig hafva arbetat i enlighet med koralmötetts instruktioner, samt alltså bort inhemta dess slutomdöme.

De melodier som genom nämnda rytmiska uraktlåtenhet mer och mindre blifvit lidande äro, enl. förf:s nummerföljd: 2, 14, 25, 30, 43, 51 a, 53, 61, 70, 75, 87, 89, 95, 100, 103, 105, 112, 115, 116, 132, 149, 166, 176, a (har blandad rytmart), 179 (likaledes), 180, 182, a, 182, b, 183, 189, 194, 199, 202, 203, 210, 220, 224, 238, 270. Rörande förslagens uppställning i öfrigt, bör särskildt märkas:

1:o) uteslutningarna af i Hæffners k.-b. befintliga nummer; af dessa uteslutningar måste vi för vår del ogilla följande, af hvilka flera efter vederbörligt berigtigande blifva perlor af renaste glans: (H:r) n:is 49, 52, 58, 91, 110, 165, 152 b, 195, 196, 149, 211, 288, 239 a, 391, 396; följande, äfvenledes uteslutne, kunde af en van och skicklig hand med lätthet uppbringas till högre värde, genom modifikation: (H:r) 32, 74, 95, 122, 235, 241, 275, 283, 333, 360;

2:o) bibehållandet af icke populärvordna hæffnerska melodier, enl. nuvarande nummerföljd: 6, 11, 18, 43, 64, 67, 90, 100, 130, 142, 319, 305, 398, 483; följande bibehållna tarfa delvis omdiktning: (H:r) 82, 112, 119, 371, 498; 9 och 263 äro icke heller populära;

3:o) nyupptagning af mindre kvalificerade melodier, enl. förf:s nummerföljd: 7 (till texten mindre lämplig), 12, 13, 46, 68, 74, 93, 94 b, 96, 98 a, 113, 127, 137, 151, 152, 173, 187, 195, 200, 206, 207, 233 (olämplig till texten).

4:o) uraktlåtet upptagande af många sköna sångtoner, hvilka kunde vara lämpliga samt kyrkosången till prydnad och lyftning: a) ur 1695 års psalmbok: n:o 20, 98, (möjligtvis!), 216 (till ps:n 100), 327 (till ps:n 402), 365 m. fl.; b) (ur tyska källor: O Welt! sie hier dein Leben (till ps:n 90); Unter Lilien jener Freuden (till ps:n 277); Wenn ich in Todesnöthen bin (till ps:n 186); Werde Licht, du Stadt der Heiden (alternativ till ps:n 264); Dank sei Gott in der Höhe (hos Gesius) och Wie soll ich dich empfangen, af Joh. Crüger, till psalmer af 81:sta meterkln; O Herre Gott, dein göttlich Wort (till ps:n 199); O Christe, Morgensterne (till ps:n 110); Herr zur Zucht, 38:de psalmen hos de reformerta (den lämpligaste till ps:n 277); Jesu Leiden, Pein und Tod (hos Vulpus) till ps:n 128; Jesu, der du meine Seele (till ps:n 85); Ich dank' dir, lieber Herre (exempelvis till ps:n 36); Jauchzet dem Herren all auf Erden (66:te psalmen hos de reformerta, en fullgod melodi till ps:n 285); Lobt den Herren inniglich (hos Goudimel) till ps:n 58; Heut triumphet Gottes Sohn (till 52:dra meterklassen); Herr Jesu Christ dich zu uns wend (i gothaischen Cantional); Herr ich habe missgehandelt, af Crüger; Herr Gott dich loben alle wir (till 124:de psalmen hos de reformerta, själfskrifven inom 7:de meterklassen); Geh aus mein Hertz und suche Freud (hos Lohmeyer, Choralbuch, 103, utmärkt melodi för Gustaf Adolfs psalm, 378); Dies sind die heiligen zehn Gebot (i Strassburger Gesangbuch 1525, alternativ till ps:n 142), m. fl.;

5:o) de nykomponerade koralerna. Det må gerna räknas förf. till förtjenst att han med så mycken flit vinnlagt sig om koralkomposition; att han icke alltid lyckats, må ej förundra, helst han skrivit dem alla (11 n:r) i orytmisk form, ett sätt som han alltså företrädesvis hylade. N:r 121 och 171 torde vara de bästa; eljest innehålla de reminiscenser. Hrr J. F. Lagergren och A. Wideman hafva bidragit med nya nummer.

Vi komma nu till omnämmandet af koralbokens harmonisering. Denna kan betecknas såsom rätt god i tretaktskoralerna, men som i allmänhet mattare i de öfriga. Kyrkotonarterna äro bibehållne; men de doriska melodierna äro ej alltid felfritt satta; 6:te tonens tillfälliga sänkning har ej såsom vederbort blifvit iakttagen; det yppiga klangsättet hos dessa tonsläkten har blifvit mindre bragt i dagen. Detta må i viss mån förvåna, enär förf. (pag. IV) säger sig hafva behandlat dem »efter egna själfständiga källstudier». Efter hvilka källor visste förf. bäst; men icke kan det gerna ha varit hos den förträfflige C. von Winterfeld, hvilken auktor förf. dock uppgifver sig företrädesvis ha rådfrågat, icke heller gerna i något annat mönstergilt teoretiskt praktiskt arbete. Man erhåller

emellertid fingervisning härom af förf:s uppgift att han »beträffande harmonisering följt de grundsatser som ådagaläggas förnämligast uti Hæffners, Jacob & Richters, Umbreits och Vierlings(!) koralarbeten» — alltså icke Zahns, det ojemförligt bästa af alla! Slagkraft och fri-modighet tycker man sig ofta sakna i förf:s harmoni; så t. ex. i melodien 235, sid. 139. En alldeles öfverflödigt skranka har han upprest åt sig i en helt ny grundsats, då han säger sig ha använt genomgående noter »städse under den betingelsen att de bilda ackord». Hvar emellertid finna stöd för en sådan onödigtvis klafbindande dogm? * Ut sextackorden förefaller förf:s oktavfördubblingar ibland omotiverade. Förtäckta oktaver saknas icke, t. ex. på två ställen i n:o 136 emellan bas o. tenor, på första raden. För tvärstånd visas för mycken aversion; de kunna ofta vid kaden-ser vara af god verkan och äro äfven i så fall legaliserade.

Mot en nog stark böjelse för »strofsammandragning» och slutfalls utelemnande må vi, i likhet med de musikakademiske komiterade, inlägga en gensaga.

Melodihänvisningarna hafva i flere fall blifvit förbättrade.

På de historiska uppgifterna har nedlagts mycken omsorg. I några fall äro de likväl mindre tillförlitliga. Märten Luther kan ej gerna vidare komma att anses som melodidiktare, såsom förf. vidhåller, sedan till och med urbilderna till Vår Gud är oss en väldig borg, Jesaja dem Propheten m. fl. befunnits hafva existerat före Luther (se R. Eitner, Monatshefte f. Musikgeschichte, 1880); Joh. Eccard uppgifves vara elev af Joachim a Burgk, men gäller hos autentiska auktorer såsom Orlandi discipulum.

P. Stenmans melodiska talang berömmes, ehuru den meddelade melodien, n:o 68, föga talar därför; deremot vinner E. G. von Rosén icke något beröm som melodist. Citerandet af Zahn kunde varit öfverflödigt, då melodierna i alla fall sällan eller aldrig af förf. återgifvits i den gestalt de hafva hos denne auktor.

Vid melodien till näfvervisan står sångsättet i Praxis pietatis melica (Berlin 1640) anfördt som — nordisk tradition! Vid Nu hafver denna dag anför förf. en tradition, hvars omelodiska teckning dock visar att den mindre riktigt blifvit återgifven. Vid 51 b äro årtalen tydligen icke autentiska.

Den siktning af läsarterna, som, förutom godt val och återgifvande af sångtoner, åligger hvarje koralboksförfattare, har ej på fullt tillfredsställande sätt

* Bättre hade varit att lägga en skranka på de »flere ackordkombinationer», dem förf. ej har försmått, t. ex. öfverst. 6-ackord (12, 45, 85, 143, 244), förm. trekanger (91, 106), vexeldominanter (47, 157, 158, 194), 7-ackordsequenser (42, 78), m. fl. absolut moderna och för den bästa koraltiden främmande »kombinationer». Med dylik harmonisering försvinner lätt all historisk pietet och mönstret för koral-sats varder — »Odinslund och Lundagård», såsom signaturen A. G. R. en gång i bref till Red. helt naivt förklarade sig önska! Red.

blifvit utförd. Sjunges icke allmänt vid (H:rs) 197 varianten d cis d e cis d? Den fins dock alls icke upptagen! Ändringen vid (H:r) 113 i slutet kunde ega befo-genhet, dock endast i det fall, att originalets rytin blifvit följd, men hvilket icke varit händelsen. Samma anmärkning gäller återgifvandet af (H:r) 136, femte versraden. Varianten vid 55 (H:r) ohistorisk och öfverflödigt. Vid 160 i förslaget hade gamla psalmbokens läsart varit vida att föredraga o. s. v.

Tonhöjderna riktiga, med undantag af att c bestämts såsom lägsta meloditon, då h och (någon gång) b kunde vara det; så i (H:r) 28.

Altar- och chorsångerna, d. v. s. svenska messan, ha alltför knapphändigt blifvit affärdade. Helig fattas; likaså Helig i kommunionen m. m. O Guds lam har ändrats till det pleonastiska: O du, Guds lam, hvilket icke står i kyrkohand-boken. — Tryckfelen hafva mestadels redan af kritiken uppmärksammats.

Måhända skulle dock arbetet i fråga, trots sina brister, ändå, enligt förf:s uttalade förhoppning, »anses värdigt bilda en öfvergång till något bättre och fullkomligare?»

Det skulle glädja oss mycket att kunna dela denna förhoppning; men uppriktigt sagdt, kunna vi det ej. För mycken undanträngd skönhet, för mycken dödad inspiration, för lamt troslif! Vida förträffligare och ändamålsenligare kan åstadkommas. För öfrigt är ingen öfvergång till ett bättre i kyrkosång tänkbar, annat än genom de sjungandes öfning. Men sådan påyrkas ej af förf. »I sanning», yttrar en samtida tysk koralman och prest,* »man akte icke ringa detta lättsinne, denna fast oerhörda förmånenhet, att göra hvad man aldrig lärt, aldrig öfvat, på slump och på måfå i Guds hus.» Men skall öfning företagas, måste man ega ett föremål som motiverar henne, och det kan här ej vara annat än den genuina evangeliska församlings-sången — allt för svagt representerad hos vår förf. Denna sångs föregifna inkongruens med vår psalmtext är ett grundlöst antagande. Också hafva de akademiske komiterade med rätta ansett att samlingen i fråga »icke kunde läggas till grund för någon reform». Och möjliggöres ingen reform, hvartill skulle väl då ett blott utbyte af namn på titelbladet tjena? Litet motsvarar också arbetet de kyrkosångens grundsatser, som så eftertryckligt uttalats i Musikaliska akademiens handlingar åren 1865 och 1866; och lika så litet å »koralnötet» uttryckt önskan om åstadkommande af en för hemmet tillika lämplig, folklig sångbok. Man vore nästan frestad att med Zahn frågande utropa: »hvartill dessa tarfliga träsnitt, då vi kunde ega originalmålningarna?»

Af de män som med råd och dåd välvilligt understödt och uppmuntrat förf. i hans arbete och till hvilka han sär-

* Dr G. A. Wiener.

skildt erkänt sig stå i stor förbindelse, nemligen prosten P. Pettersson i Rättvik samt musikdirektörerna A. G. Rosenberg i Nora och J. F. Lagergrén i Ockelbo, har den sistnämde emellertid i denna tidning beklagat att någonsin hafva haft delaktighet i det samma.

Angående äkta och oäkta koral, hörom slutligen förenämde dr Wiener's mening: »Sant är, att det rent menskliga, det gediget sanna, det sedliga och med oss sjelfva öfverensstämmande är för oss ett tillkommande, för hvars ernående menskligheten måste, vid hvarje för henne ungdomligt uppgående morgonsol, genom nya ansatser bereda sig, afskaka den dess emellan inträdda sömnens fjättrar samt borttvätta det från det förra dagsverkets svett vidlådande stoftet. Dock, icke blott den föregående aftonens mödas verk fortsattes då, utan man framsöker äfven å nyo hvad som i en förgången morgons friska gryning varit tillämnadt, — men som under den sistförflutna aftonens domning alls icke vidare förstods.» J. L.

En musikälskare.

(Ur Eko.)

Låt oss kalla honom Otto, för att slippa säga hans tillnamn. Otto är ju ett litet näpet namn, som fruntimren tycka om; en stor mun blir liten så länge den säger Otto.

Herr Otto är en man i sina bästa år, hvarken lång eller kort, hvarken fet eller mager, hvarken rik eller fattig; han är som folket är mest. Men i ett skiljer han sig från mängden. Han har gjort musiken till sin älskarinna. För henne svärmar och suckar han, för henne gråter han, för henne vore han färdig att gå i döden. Väggarne i hans hem äro öfversållade med porträtt af en mängd klassiska herrar med och utan peruker och som alla äro hans älskarinnas pappor. I sin plånbok bär han Beethovens uvertyr till Egmont i fickformat, och i en liten medaljong, som är fäst vid hans klockkedja, har jag upptäckt Wagners dagliga konterfej. För öfrigt är herr Otto hvad man kallar en beskedlig karl eller, med andra ord, han är en af »de stilla i landet».

För fjorton eller femton dagar sedan bevistade jag en konsert, der en af dessa symfonier, som göra anspråk på att vara såväl musik som poesi, skulle uppföras. Jag hade ej gått dit för mitt nöjes skull — jag förstår mig ej på dylik musik — utan af viktiga politiska skäl. Jag slog mig ned på min plats och satt och småputtrade för mig sjelf öfver symfonier i allmänhet och den som skulle uppföras i synnerhet, då herr Otto plötsligen visade sig vid min sida. Han var i en ytterst högstämd sinnesstämning och likasom drucken af sött vin.

»Det gläder mig att se dig här», utbrast han, i det han sträckte ut sina båda händer emot mig.

»Det är inte mycket att hurra för», svarade jag i dåligt humör. »Jag har kommit hit, dertill nödd och tvungen. Gud välsigne edra symfonier! Jag förstår ingenting af dem.»

»Tst! Tst!» hviskade han lifligt.

Orkestern började de första takterna.

»Åh! åh! detta är soluppgången», mumlade herr Otto och hans röst darrade af rörelse; »solen stiger majestätisk upp i all sin glans, men daggen betäcker ännu kullar och dalar. Det är makalöst! Hör du», fortsatte han, i det han vände sig till mig, »hör du huru violinsträngarna darra?»

»Ja, hvad skall det tjena till?» svarade jag liknöjdt.

»Det är den kalla morgonluften», hviskade han hemlighetsfullt. Han vek upp rockkragen, för att icke förkyla sig, och fortsatte, då musiken började blifva mera liflig: »Åh, åh en sådan naturmålning! Fiskarne stimma och plaska i vattnet, foglarne prisa den Allsmäktige med sina lofsånger, under det de glada och lyckliga flyga omkring från gren till gren, insekterna surra och brumma, boskapen vallas till ången. . .»

Här öfverröstades herr Otto af orkestern, som började hålla ett förfärligt väsen med sina pukor och trumpeter, för att icke tala om trummorna.

»Förstår du?» hviskade han sakta, i det han smålog fint.

»Nej», svarade jag nervöst.

»Är det möjligt? Förstår du inte, att klockan är tolf nu! Solen visar sig i all sin glans och uppvärmer allt med sina glödande, brännheta strålar. Hvad det är varmt, åh, åh!»

Och han vek ned rockkragen och puttrade och svettades erbarmligt.

»Är du varm?» frågade jag småleende.

»Bry dig inte om mig», svarade han hastigt; »lyssna i stället till hvad fjärligh, den lille skalken, hviskar till blomman.»

Bullret aftog.

»Åh, nu är »det afton», förklarade han, »och solen försvinner långsamt bakom horisonten. Åh, åh!»

»Hvad felas dig?»

»Mig? Ingenting! Det är månen, som nu visar sig i all sin glans med sitt följe af tindrande stjärnor, som glittra och glänsa på det klara himlahvalfvet.»

Symfonien är slut och herrar musici lägga ifrån sig sina instrument. Alla gå.

Men herr Otto, som på slutet dolt ansigtet i sina händer, fullföljer i extas:

»Åh, nu är det natt. Allt är tyst och stilla. Naturen har gått till hvila. Åh, åh! Makalösa tystnad!»

Och der hade han suttit än i dag, om icke vaktmästaren kommit och knuffat honom i ryggen.

En komplimang. En ung herre hade länge med de mest smickrande ordalag berömt en ryktbar sängerska. »Ack», suckade hon, »för att lyckas måste man vara ung och vacker.» »Visst icke», svarade den inställsamme beundraren, »ni bevisar ju alldeles motsatsen.»

Från scenen och konsertsalen.

Senare hälften af maj utmärktes ännu af en för denna årstid jämförelsevis betydande musikalisk liflighet, hvilken i förening med de föregående månadernas bildar den på musiknöjen rikaste vårsäsongsong, som åtminstone under tecknad vet sig hafva upplefvat i Stockholm; sannolikt har aldrig någon varit rikare. Om vi anse såsom événemens alla matineeer och konserter, debuter samt absoluta eller relativa operanyheters första representation, så få vi upp summan till jämt 90 under januari—maj. Deraf komma på Stora teatern 1 nyhet (Mefistofeles), 3 märkliga repriser (Judinnan, Tell, Tannhäuser) samt 9 debuter af 6 debutanter; på Nya teatern 4 nyheter och 2 repriser (Alphyddan med hr Lejdströms debut, Hoffmans äfventyr med fru Horwitz' gästspel); på Mindre teatern 4 nyheter och 1 repris. Summa: 24 operativa tilldragelser. Enskilda konsertgifvare voro 24 med 36 konserter. Dertill komma 9 större körkonserter, nämligen uppföranden af Skapelsen och Händels passion (2 ggr), 2 motettaftnar, 2 konserter af Musikföreningen, 1 af O. D. och 1 af P. B. (visserl. privat); vidare 5 konserter af sångföreningar sådana som den Allmänna, Mälarnes och Quartettsångarnes; ytterligare 3 symfonikonserter och 2 trio-soareer; slutligen 12 välgörenhetskonserter, dem vi slå ihop i klump, emedan de icke hafva något estetiskt hufvudändamål. Skulle vi inräkna qvasi-officiella repetitioner, studentballetterna samt tillställningar sådana som Ynglingaföreningens, Edgrenska quartettens o. d., så ginge totalsumman nog till 100. Och skulle vi räkna med alla operaafsnar, ginge hela summan till bortåt 400.

Men vi hålla nu fast vid siffran 90 för de egentliga événemens, och vilja tillse huru dessa musiknöjen (eller -plågor) fördela sig på tiden. Den enda fulla vecka, som är fri, är 2—9 januari. Äfven sedan är januari ännu tämligen skonam och visar blott 9 st. på hela månaden. Februari börjar redan att yra: 20 st. på 28 dagar, deraf 9 st. ensamt på veckan 20—27! I mars lofvade febern någon förbättring och pulsen gick tillbaka till 15. Men den farliga påsktiden förde efter sig ett recidiv af verkligt fruktansvärd art, med konvulsioner och uthildadt delirium. April visar 30 st. på 30 dagar; tiden från 13 april — 6 maj visar 30 på något öfver 3 veckor (altså kontinuerligt 10 i veckan!); och ensamt veckan mellan 15 och 22 april visar 13 st., altså ända till 2 om dagen i medeltal under 8 dagars tid!! De båda värsta dagarna voro just söndagarna den 15 och 22 april hvardera med 4 st. om dagen!!! Man skulle tro, att denna statistik vore hemtat från London snarare än från Stockholm.

* * *

Dock — vi lemna reflexionerna här öfver åt sig sjelfva och återgå till vår

sista quinzaine, med endast 8 pulsslag, redan det något för mycket. Dertill har Stora teatern bidragit med en intressant repris af »Tannhäuser», med delvis ny besättning. Titelrollen är anförtrödd åt hr Sellman, hvilken efter måttet af sina resurser skiljer sig från uppgiften på ett särdeles vackert sätt. Ehuru hans Tannhäuser i vår tanke ej går upp mot hans Eleazar, och ehuru han ej kan få oss att glömma vare sig den utmärkte sångaren Arnoldson eller den lika utmärkte framställaren Ferenczy, så inlägger han likväl så mycken hos honom ovanlig, ej blott yttre men äfven inre glöd och sorgbunden lidelse, att rollen blir hvad den framför allt bör vara: sympatisk. Det finnes nämligen ingen af Wagner skapad figur, som är så rent personlig och deri han så uppriktigt nedlagt sig själf, som just Tannhäuser (man läse härom Wagners egen bekännelse i nr 7 af denna tidning). Särskildt har Wagner, trots det han senare helt och hållet uppgick i den deklamatoriska stilen, aldrig skapat något större praktverk i just denna stil, än Tannhäusers berättelse om sin Romafärd. Detta erkännes t. o. m. af många Wagnerister, ehuru de akta sig att draga konsekvensen, som naturligtvis blir den, att äfven det, som Wagner företrädesvis prisat i sina sista verk, gjorde han mycket bättre i sin ungdom. Visserligen blir det då svårt att inse, huru Wagners sista arbeten ens i något hänseende — om ej i enformighet — kunna stå framför de tidigare. — Fröken Eks Elisabeth var likaledes en glad öfverraskning; icke så som skulle man ej väntat sig något framstående, men förväntningarna blefvo i alla fall öfverträffade. I apparitionens nobless, i mikens och spelets uttrycksfullhet öfvergår hon redan sin föregångerska, i sången visserligen icke på långt när; dock har hon äfven deri genom sin Margareta och Elisabeth uppodlat hos sig nya sidor, synnerligen en finskiftad dynamik. Vibratomaneriet är visserligen ej borta, dock märkes det mindre i fraser med full strupe än i upprörda scener för half röst, hvilket torde vara ett tecken på att sångerskan är på väg att få bugt dermed. — Hr Strömberg som landtgreffe gjorde sitt bästa, och hr Langes Biterolf kom oss naturligtvis icke att sakna företrädarens, hvars blotta namn af »Biterolf» nästan kunde gälla som expressiv beteckning på hans sångsätt. Fröken Karlsohns herdegosse sjunger bra, om han blott kunde öppna mun och strupe litet mera. Hofkapellet under hr Nordqvist förtjenar erkännande för sitt ansträngande arbete; särskildt utfördes uvertyren med ett lämpligt dämpande af de upprepadt ackompanjerande, förkättade violinfigurer, dem W. B. i listiden liknade vid »den tandlös kärings gnäll».

Innan vi lemna Stora teatern, böra vi omnämna fröken Grabows uppträdande i »Mefistofeles», hvilket gestaltade sig till en ovation, så mycket större som det gälde att visa, det en ann är så

god som en ann, och stockholmare icke sämre än köbenhavmare. Först när en talang i utlandet blifvit hallstämplad, då är den riktigt bra för de goda svenskarne. Fröken Grabow var lika stor talang förut som hon är nu, men säkert hade hon nu icke hyllats med fullt samma värme, derest icke »vore danske brödre» varit så slösaktiga på loford. Det barnsliga i att på detta sätt låta utlandet imponera på sig varder så mycket större, då man betänker att här är fråga om Köbenhavn, hvars opera notoriskt står vida lägre än vår och der det således för en svenska icke bör vara allt för stor ära att skörda triumfer. Men kanske var det en smula politik af fröken Grabow att resa dit? Nå ja, i så fall anse vi att hon gjort aldeles rätt. — Hurusom helst, så är hon nu som förr samma varma, poetiska konstnärssjäl, der tillvaron af den sällsporda »feu sacré» just är den makt, som lägger hela hufvudstäder för hennes fötter och kommer oss att glömma några tekniska brister i uttal och plastik.

* * *

Nya teatern har varit synnerligen verksam och i sista stund framdragit både en repris och en novitet. »Alphyddan» hör till de pjäser som aldrig åldras, emedan den eger både sund mensklighet och verklig poesi, då deremot ingendera delen finnes i det nyfranska cocotte-kram, som alltför mycket fått nedtynga Nya teaterns annars uppåtsträfvande tendenser, detta modekram må nu heta »Coralies son», »Niniche» eller »Både hjerta och hand» (i hvilken sist nämnda pjäs fru Horwitz kastar bort en glänsande talang, som i sanning vore värd verkligt stora uppgifter, i stället att man nu såsom hennes största bedrift blott hör utskrikas den, att hennes Michaela icke har Boccaccio-fasoner, liksom om detta vore något mer än det minsta man kan begära!) Hr Lejdström hade framgång i sin debut. Hans vackra bariton hindras dock i sin framkomst genom detta slutna sångsätt — liksom nästan med sammanbitna tänder —, hvilket alt mer synes beherska våra sångare nu för tiden; hans sätt att föra sig var väl icke fullt så hurtigt som man vill se hos krigaren Max, men gjorde genom sin ledighet och anspråkslöshet ett behagligt intryck. Fröken Pettersson var en förtjusande Betli, och hr Kloed passar ej illa i Daniels skepelse, ehuru hans deklamation är något för entonig. — Vid sidan af Alphyddan bör äfven med heder nämnas en liten näpen bagatell, kallad »Kärlekens försåt», grundad på den klassiska pjesen »La surprise d'amour» af Marivaux († 1763), upphofs-mannen till den genre, som kallades »marivaudage» och just bestod i en dylik analys af hjertats hemligaste rörelser, utförd på ett sirligt och tillspetsadt språk. En dylik pjäs bör utföras riktigt fin-fint och spirituellt för att göra verkan, och måhända kan man skylla på bristen i detta hänseende å Nya teatern (der en-

dast fru Cysch var fullt lyckad), om densamma gjorde ett något matt intryck. Uppsättningen är annars riktigt träffad: rococo och maskeradkostymer. Musiken af Poise är graciös och enkel som sig bör. Den lilla operetten förtjenar länge plats på repertoaren.

Mindre teatern fortfar med sin »Tiggargarstudent», och vi önska densamma så långt lif som möjligt, på det sämre offbachiader derigenom må hållas undan. Denna pjäs hör nämligen till de bättre sådana, ja den har knapt något kvar af genren utom dansmelodierna och den oundgängliga expositionen af fruntimmer i manskostym. Musiken är melodios, texten eger intrig och karaktär, dess utom en pikant historisk bismak samt den för svensk publik ej föraktliga fördelen att få presentera en blågul karolin med porträttlikhet af Karl XII. Utförandet godt på alla händer, i synnerhet hos hrr Linden och Warberg, fru de Wahl och fröknar Lund och Löfgren.

* * *

Vi ha nu blott utrymme för ett hastigt omnämnande af konserten af sällskapet O. D., hvars uppträdande i Stockholm alltid gör sensation, äfven om, såsom nu, den egentliga studentsången icke utgör programmens hufvudpart: att den tar hufvudparten af bifallet är i alla fall säkert. Pièce de résistance var denna gång Mendelssohns bekanta Antigonekörer. Vi torde ej nu så långt efter konserten behöfva ingå i någon analys af detta vackra arbete, utan vilja blott för vår del inlägga en gensaga mot det sammans uppförande på konsert. Det är på scenen detsamma har sin rätta plats, i sammanhang med ett fullständigt uppförande af Sofokles' mästerverk, såsom det i Tyskland ofta egt rum och äfven här borde vara en hederssak för vår främsta scen att åstadkomma, helst det redan för öfver 20 år sedan gick för sig i Upsala på Josephsons initiativ och med diletantkrafter. Man ger Shakespeares Midsommarnattsdröm med Mendelssohns musik, Göthes Egmont med Beethovens. Men hvarför icke också Sofokles' Antigone med Mendelssohns musik och Byrons Manfred med Schumanns? Vi äro öfvertygade om att, om Stora teatern äfven härutinnan är försumlig, så upptages tanken på annat håll, såsom fallet var med Göthes Faust.

Utförandet var i körerna utmärkt. Bland öfriga nummer väckte Arlbergs femstämmiga folkvisor stort intresse.

A. L.

- 2 maj Tiggargarstudenten.
- 3 » Svendsen (D-symf., Zorahayda, Raps. 2).
- 4 » Forsténs debut.
- 5 » Händels passion. — Tivadar Nachèz.
- 6 » Hulda Wäsström.
- 8 » Svendsen (B-symf., Kröningsmarsch, Raps. 3).
- 13 » Isabel Wenberg.
- 14 » Matiné.
- 16 » Fru Horwitz' recett.
- 18 » Tannhäuser.
- 19 » Alphyddan.
- 20 » O. D. (Antigone).
- 22 » Nachèz (Kruks kons.). — Kärlekens försåt.
- 23 » Grabow—Helena.

Meddelanden från allmänheten.

Herr A. Lagergren vid musikkonserveriet har uttryckt sin ledsnad öfver att i recensionen öfver Heintze's konsert influat det påstående, att Bach-spelet före Heintze's hitkomst negligeras, samt anhåller få upplysa, att sedan Mankells afgang Bachs orgelkomp. flitigt studerats under hans ledning och på hans initiativ. Det kan så mycket mindre falla Red. in att betvifla detta, som denna tidnings förläggare kunnat kontrollera det ganska betydande quantum Bachwerke, som genom deras musikhandel levererats till hr L:s elever vid konservatoriet. Också kunna vi icke inse att hr L:s förklaring — som vi med nöje infört — i minsta mån träffar vårt påstående, hvilket tydligen afsett, icke undervisningen vid konservatoriet, utan det offentliga Bachspelet, och detta icke blott under tiden efter Mankells afgang utan framför allt just under Mankells tid, såsom af sammanhanget framgår.

* * *

Till Redaktionen af Svensk Musiktidning.

Anhållas om plats i Eder tidning för nedanstående berättigande. I N: 8 af Sv. Musiktidning förekom, på tal om Der Rose Pilgerfahrt, den uppgiften, att nämnde komposition före Musikföreningens konsert vore aldeles okänd i Sverige. Detta är oriktigt, då Der Rose Pilgerfahrt 1880 uppfördes i Lund offentligen af dervande musiksällskap under ledning af studentsångföreningens anförare, kand. Henrik Möller.

Med aktning

—00—

Från in- och utlandet.

Å Stora teatern, spelåret 1882—83, hafva gifvits 183 ordinarie representationer, symfoni- och andra konserter samt två societetsspektakel inräknade. Följande lyriska stycken äro gifna: Trollflöjten 2, Don Juan 5, Figaros bröllop 6, Faust 5, Mefistofeles (ny) 22, Konung för en dag 24, Den stumma 3, Friskytten 4, Trubaduren 7, Aida 3, Wilhelm Tell 3, Cora och Alonzo 2, Fra Diavolo 7, Mälaren och modellerna 5, Hin ondes lärospan 2, Norma 9, Afrikanskan 3, Nordens stjärna 6, Den bergtagna 5, Den vilseförda 1, Fidelio 2, Nürnbergerdockan 5, Judinnan 2, Mignon 2, Kärleksdrycken 2, Tannhäuser 3, Värmlänningarne 3 samt Tillfälle gör tjuften 10 gånger. — Balletter: En dröm 2, Herdelek och dans 1, Melusina 10 gånger.

Dramatiska och musikaliska artisternas pensionsförening hade den 12 maj sin ordinarie bolagsstämma. Sammanträdet öppnades med styrelsens redogörelse för det förflutna arbetsåret, hvaraf framgick, att under föreningens mer än fjerdels-sekelgamla tillvaro ingen tidsperiod varit för den samma mera gynsam. Icke mindre än 57 nya delegare hade sökt och vunnit inträde i föreningen. Föreningen hade jämväl under nämnda år fått mottaga en donation: balettmästaren Carl Edströms kontanta gifva af 10,000 kr. Med anledning häraf hade föreningen anhållit att få räkna hr E. som sin hedersledamot. Årets vinst belöpte sig till 11,322 kr. 35 öre. På styrelsens tillstyrkan beslöts att för föreningens räkning inköpa egendomen n: 20 C Gref Thuregatan.

Fru Wiberg-Cysch kommer att nästa år tillhöra Södra Teatern, som ämnar lägga sig till med ett litet, men godt operettsällskap.

(Puck.)

Ny kantat af J. Jacobsson uppfördes pingstdagen i judiska synagogan.

Fröken Jägerhorn har på konserter i Upsala väckt mycket bifall för sin sång.

Johanna Hallberg från Landskrona spelade på konservatorieuppväisningen i Leipzig Bachs toccata och fuga i d-moll, som af Signale sattes bland de då bäst utförda orgelnumren. Så yttrar sig Leipziger Nachrichten: »För första gången mötte vi nu i konservatoriumspröfningarna en orgelspelerska: fröken Johanna Hallberg från Landskrona (Sverige) uppträdde med Toccata och fuga (d-moll) af Bach. Vi skulle knappast trott, att en dam besuttede så mycken kraft och säkerhet till att på ett sådant sätt beherska en tonjätte som denna orgel. I synnerhet bör framhållas hennes skicklighet på pedalen, en skicklighet, som ögonskenligen icke står efter för hennes fingerfärdighet.» Om det stora orgelstycke hon utförde, säger Paul Homeyer i Leipziger Tageblatt, att »det fordrar en långt framskriden grad af konstnärlig förmåga. De enskilda figurerna på pedalen så väl som i manualen måste frambringas klart och säkert; föredragsarten måste vara en andeligen liffull och väl genomtänkt.»

—+—

Värmlands nations sångarfärd. Konserter komma, så vidt oförutsedda hinder ej mellankomma, att gifvas i följande ordning: Örebro, Kristinehamn, Karlskoga, Råda kyrka i Elfdalen Filipstad, Karlstad, Nors kyrka vid exercisplatsen Trossnäs, Sunne kyrka i Fryksdalen, Arvika, Gillberga kyrka vid Glafsforden (dock ej definitivt afgjord) och Amål. Därefter kommer möjligen att företagas en tur efter Dalslands kanal med konsert på plats, som ej ännu blifvit bestämd, hvarefter konsert slutligen gifves i Venersborg. Möjligen anländer en inbjudning till Fredrikshald, som i så fall kommer att tacksamt antagas. Kören består af 32 man. Inkomsten af sångarfärden är anslagen till nationens byggnadsfond.

—+—

Norska studentkörens konsert i Karlstad pingstdagen var en fullständig triumf. Den bevisades af 1,400 åhörare under lifligaste bifall. Sången var utmärkt. På aftonen var kollation anordnad på frimurarlogen.

—+—

Svenska operarepresentationer i Kjöbenhavn. Kjöbenhavnsstidningarna berätta, att hela den svenska operan kommer att göra ett gästbesök i Kjöbenhavn i innevarande juni månad, och det lär vara meningen, att den danska k. teaterns skådespelarpersonal i början af nästa sommar skall uppträda på Stora teatern i Stockholm. På båda ställena skola scenerna m. m. upplåtas utan afgift, och garderober och andra requisita lära få medtagas. Kapellmästaren Nordqvist blir anförare, och med honom skola följa omkring 30 orkestermedlemmar, till hvilka ungefär lika många danska kapellister skola ansluta sig. Äfven medföres kören och åtminstone en del af balletten. Bland de uppträdande sängerskorna nämnas fröknarna Grabow, Ek, Niehoff, Hård och Vendela Andersson. De medföljande sångarna äro hrr Ödman, Lundqvist, Lange, Strömberg och Bröderman. Sällskapet lär komma att bestå af mera än 80 medlemmar. Programmet lyder sålunda: Gounods »Faust», Bizets »Carmen», Adams »Konung för en dag» samt akter ur Boitos »Mefistofeles» och Verdis »Aida».

—+—

Kristina Nilsson biträdde vid en folkkonsert i Albert Hall i London, inför ett auditorium, så stort, säger Times, att vi aldrig sett något dylikt i denna lokal, och vann stort bifall. Fru Nilsson var vid utmärkt röstdisposition och utförde juvelarian ur Faust, »Connais-tu le pays» ur Mignon samt i förening med fru Trebelli den populära duetten i 4:de akten af Boitos opera »Mefistofeles». Mme Patey, mr Sims Reeves, mr Santley och flere andra artister bidrogo till konsertens framgång.

—+—

Fröken Ingeborg Ås (Oselio), som den 29 april uppträdde å Florens' Politeamateater såsom Casilda i »Ruy Blas», gjorde, att döma af dervande tidningars utlåtanden, stor lycka. Fieramosca talar om fröken Ås med hänförelse och yttrar bland annat, att hon såsom Casilda visade sig vara »en förträfflig sängerska, som

med en skär röst förenar en öfverraskande vis comica». I ett senare nummer yttrar samma tidning, sedan den lofordat de öfriga uppträdande: »Priset tages af den behagfulla unga sängerska, som kallar sig Gina Oselio. Vacker, liflig, elegant samt begåfvad med en klar och melodisk stämma, har hon äfven ett par ögon, fulla af lif och eld, och kan ej annat än draga allas uppmärksamhet och sympati till sig.

—+—

Adelina Patti har återkommit till England, medförande från sin amerikanska utflykt, utom 1,121,000 francs i konanter, bland annat en mängd briljanterade arm- och halsband, ett bord af silfver, ett tekök af massivt guld och särdeles konstrikt arbetadt. I Liverpool mottogs hon med stor högtidlighet, och till hennes disposition ställdes en k. salongsvagn. Intill den 15 juli kommer hon att hvila ut på det präktiga landställe, hon eger i Wales. Hennes första offentliga uppträdande blir på Covent-Gardens teater i London i »Gazza ladra» (Den tjuftaktiga skatan) af Rossini. Hon har för nästa år avslutit ett kontrakt med Mapleson och Gye om ett gästspel i Amerika mot ett honorarium af 25,000 francs för afton.

—+—

Mme Artôt vandt Bergenserne komplet för sig, og sjelden eller aldrig har Bifaldet været varmere mod en fremmed Kunstner end denne gang, sagde man. — Bergenserne entusiastiske og livlige Natur ytrede sig ved de begejstrede Ovationer, naar Artôt viste sig, og rugede Luften ved Synet af hende af Hurraraab. I Trondhjem, hvor ogsaa to Konserter blev givne, var Enthusiasmen stor og Huset ved første Konsert godt, og ved sidste aldeles stoppet fuldt. — Sidste Konserterne faldt der et formeligt Blomsterregn ned over Mme Artôt ikke mindre end 2 Gange, og havde hun i Haanden, da hun kom ind, en stor Buket med Sløjfe i norske Farver, hvorpaa var trykt et lidet Poem. Da Konserten var sluttet, samlede Konsert-Publikummet sig med Mængden udenfor og gav de bortdragende Kunstnere et 3 Gange 3 Hurra, der ogsaa gjentog sig udenfor Hotellet. (Figaro.)

—+—

I Köpenhamn ämnar man i första dagarna af augusti föranstalta en allmän dansk sångfest, som skall räcka i tre dagar, och vid hvilken endast kompositioner af nordiska, särdeles danska mästare skola utföras. Niels Gade har härtill bidragit med en stämningsfull komposition »En sundfart», och till den blifvande kyrkokonserten har prof. Hartmann satt en sång af Grundtvig i musik.

—+—

Det nya musikkonservatoriet i London invigdes den 7 maj i närvaro af prinsen af Wales och ärkebiskopen af Canterbury samt en så stor massa menniskor, som lokalen Kensington, mitt emot vestra sidan af Albert Hall, kunde rymma. Ärkebiskopen höll en kort bön, hvori han nedkallade Guds välsignelse öfver det nya företaget; konservatoriets direktör dr George Grove höll derpå ett tal, i hvilket han redogjorde för det nya företags uppkomst, de summor, som på prinsens af Wales initiativ insamlats under de förflutna 14 månaderna, uppräknade de personer, som anstälts som lärare och lärarinnor, bland hvilka han nämnde fru Jenny Lind-Goldschmidt i sång, fru Arabella Goddard i piano, hr Henry Holmes i violin m. fl. Han slutade med uttalande af den önskan, att prinsen af Wales måtte i många år vara konservatoriets president. Prinsen svarade härpå med ett längre tal, i hvilket han tackade alla de personer, som varit honom behjelpiga vid företags utförande. Han omnämnde, att 50 elever blifvit efter mycket noggrann pröfning antagna bland den stora massan sökande. Af dessa antagna elever voro blott 12 från London, 28 voro från 14 olika counties i England, 2 från Skotland, 6 från Irland, 1 från Wales och 1 från Jersey.

—+—

Drottningen af England har, enligt Pall Mall Gazette, med »Knight»-värdighet hedrat den engelske kompositören mr Arthur Sullivan för den heder, han gjort sitt fädernesland

som musiker. Med samma värdighet har drottningen äfven utmärkt mr George Grove, direktör för k. musikkonservatoriet, samt professorn G. A. Macfarren.

Berlin. Hans von Bülow, hvars helsa förbättrats under vistelsen i Würzburg, befinner sig för närvarande vid en badort i Pyreneerna.

— Vid Kroll'ska teatern väcker en ung tenor herr Neidhardt stort uppteend som »Lyonel» i »Martha» genom sin ovanligt vackra röst och goda skola; baritonisten Nawiasty från Stuttgart har också vunnit utomordentligt bifall vid denna scen såsom Rigoletto.

— Vår landsmaninna, den omtyckta primaballerinan Amanda Forsberg, kommer snart att af helsoskäl lemna hofoperan och draga sig tillbaka från scenen. Hofoperan, som hon tillhört sedan 1869, anses göra en stor förlust genom hennes afgång.

Paris. »Perle de Brésil», Felicien Davids opera har nu efter längre tids hvil återupptagits på Opera Comique. Operans libretto är föga rimlig men musiken i sin helhet förtjusande. I hufvudrollen debuterade Mlle Nevada och gjorde stormande lycka. Mlle Nevada är, liksom systrarna Patti, Maria van Zandt, Albani och Griswold, bördig från Amerika, och Opera Comique har i henne gjort en requisition af värde.

— »Lucifer», ett oratorium i tre afdelningar af Peter Benoit, texten efter en holländsk dram af Hiel, gafs nyligen för första gången i Trocadero på en välgörenhetskonsert, men slog

föga an enligt den franska kritiken, som fränkänner det allt värde. En korrespondent till »Frankf. Zeit.» anser det deremot höra till nutidens förnämsta tonskapelser. De väldiga orkestermassorna skola vara mästerligt behandlade, de goda och onda andarne samt de fyra elementerna karakteriserade genom högst originella motiv, o. s. v. Parisarnes kritik ställes i bredd med deras kritik öfver »Tannhäuser», motiverad af afvoghet mot främlingen-komponisten, som är en ledare af den flamländska rörelsen i Belgien. Parisarne gäspade under konserten medan komponistens landsmän ursinnigt applåderade och förärade mästaren kransar af guld och lager. Peter Benoit, direktör för konservatoriet i Antwerpen, är en komponist af hög begåfning. Af hans verk äro särdeles »simfonische Dichtungen» mycket bekanta. Han satte nu sin ära uti att få sin »Lucifer» uppförd och erkänd i Paris, hvilket blef möjligt genom en hans forne lärjunges frikostighet, hertigen af Campofelice, hvilken offrade 60,000 francs för ett värdigt återgiffvande af oratoriet. Trocaderosalen hyrdes, en orkester af 300 personer och en kör af 200 sjungande sammanfördes, de förnämsta solister vunnos och 4,000 fribiljetter utdelades. — Hertigen af Campofelice är en f. d. tenorsångare, som genom äktenskap med symaskin-fabrikantens, millionären Singers enka blifvit millionär och köpt ett hertigt gods i Italien.

— Ett antal musiker, konstkritiker och journalister har till municipalitetet i Paris inlemnadt ansökan om att en gata i Paris måtte uppkallas efter komponisten Georges Bizet.

Tillkännagifvande!

De af våra ärade prenumeranter, hvilka ännu icke erhållit årets *Gratis Musikpremie*, underrättas härmed om, att det ej varit oss möjligt att uppfylla vårt åtagande att expediera densamma före 1sta kvartalets utgång:

dels på grund deraf, att flertalet premie-requisitioner för sent ingått, hvarigenom det varit omöjligt att beräkna de resp. upplagornas storlek;

dels på grund af oförutsedda omständigheter och hinder i tryckningen af en del nya, enkom för Svensk Musiktidsnings prenumeranter afsedda verk.

Emellertid förpligta vi oss, att senast den 1:sta Juli innevarande år till enhvar prenumerant leverera den önskade premien.

Stockholm i Maj 1883.

Expeditionen af Sv. Musiktid.

HUSS & BEER'S Musikhandel.

INNEHÅLL: F. von Plotow (med porträtt). — Hallbergs koralbok. Af J. L. — En musikälskare. — Meddelanden från allmänheten. — Från scenen och konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Tillkännagifvande. — Annonser.

I **HUSS & BEERS Musikhandel** samt hos öfrige Hrr Musik- och Bokhandlare har i dag utkommit:

Bellevilles mö.

Operett af C. Millöcker.

Arrangement för Piano med underlagd text af

Richard Henneberg.

Pris 1: 50.

I **HUSS & BEERS Musikhandel**, Gustaf Adolfs torg 8, samt hos öfrige Musikhandlare:

"Chemin faisant".

6 Morceaux pour piano

par **Benjamin Godard.**

1. En courant.....	1: 50
2. En pleurant	1: 25
3. En chantant	1: 25
4. En causant	1: 50
5. En riant	1: —
6. En valsant	2: —

På **Huss & Beers** förlag har i dag utkommit:

Irländsk dans

(Caprice)

för Piano

af

Gustav Stolpe.

75 öre.

Pianostämning

utföres af kompetent person vid anmälan i **HUSS & BEERS Musikhandel.**

För musikföreningar!

I dag har utkommit på **Huss & Beers** förlag;

"Hjertesorg"

Dikt af **Carl Wetterhoff**, komponerad för sopran, kör och orkester af

August Söderman

(efterlemnadt arbete).

Pianoutdrag med text, pris 1 kr. 50 öre.

Chörstämmor à 25 öre.

Obs! Med storartad framgång uppförd å Musikföreningens i Stockholm konsert den 26 April.

Hrr Musici!

För en flötist, en violoncellist och en violinist finnes genast fördelaktigt engagement, om korrespondens inledes med direktören **C. Hoffman**, Christianstad. — Företrädesvis antages den som dessutom trakterar något bleckinstrument. (G. 2488 x 2).

I Sverige

försäljes mina

Flyglar och Pianinos

endast genom

Herrar J. DANNSTRÖM & Co,

Stockholm,

tillkännagifves härmed,

Julius Blüthner,

Leipzig.

På **HUSS & BEER'S** förlag har i dag utkommit:

3 Sångar

för bas eller baryton

af

John Jacobsson.

(Dryckesvisa. — Bacchisk tröst. — Visa.)

Pris 1 krona.

Piano- och Orgelmagasinet

N:o 8 Arsenalsgatan N:o 8

midt emot Kongl. Stora teatern

har att erbjuda stort urval af *Flygelplanon*, *Pianon* och *Taffelpianon* samt *Orglar*.

Äldre instrument öfvertagas vid köp af nya.

Stämning och reparation af såväl Pianon som Orglar verkställes.

Delar till orgelharmonium, såsom tungor (spel), registerskyltar, klaviaturben, tonlådor m. m. till billiga priser.

Fullständiga priskuranter erhållas gratis.

Stockholm, IVAR HIRSCH.

f. d. Abr. Hirschs Pianomagasin.

Att vi i Sverige

försälja våra

Flyglar och Pianinos

endast genom

Herr Aug. Hoffmann

i Stockholm

tillkännagifves härmed.

Steinway & Sons

NEWYORK.